

A kifogástalan életvitel ellenőrzésének eredményét tartalmazó indokolt határozat ellen nincs helye önálló jogorvoslatnak. Amennyiben a határozat alapján az állományilletékes parancsnok dönt arról, hogy a hivatásos állomány tagjának életvitele kifogásolható, az erre alapított felmentés indokának valóságát és okszerűségét az ellenőrzés eredményét tartalmazó határozat alapján szükséges vizsgálni [1996. évi XLIII. törvény 37/B. §, 56. § (2) bekezdés b a) alpont, 56. § (8) bekezdés].

- [1] A megállapított tényállás szerint a felperes 1993. szeptember 16-tól állt hivatásos szolgálati viszonyban.
- [2] A felperes szolgálati helyén ellenőrzést tartottak, melynek során a szolgálati hely rejtekhelyéről korrupcióra utaló különféle címletű külföldi fizetőeszközök kerültek elő, ezért a hivatásos állomány tagjaival szemben büntetőeljárás indult vesztegetés alapos gyanúja miatt, a felperessel szemben folyamatban lévő nyomozást azonban a Be. 109. § (1) bekezdés b) pontja alapján - bűncselekmény hiányában - megszüntették.
- [3] A felperes állományilletékes parancsnoka megkereste a Nemzeti Védelmi Szolgálatot annak érdekében, hogy a felperessel szemben folyamatban lévő büntetőeljárásra tekintettel soron kívül végezze el a felperes kifogástalan életvitelével kapcsolatos vizsgálatot.
- [4] A Nemzeti Védelmi Szolgálat (NVSZ) 2012. május 31-én kelt határozatával a fegyveres szervek hivatásos állományú tagjainak szolgálati viszonyáról szóló 1996. évi XLIII. törvény (Hszt.) 37/B. § (2) bekezdés c) pontjára hivatkozva megállapította, hogy a felperes életvitele - különös tekintettel az anyagi, jövedelmi viszonyaira - kifogásolható, nem felel meg a szolgálat törvényes, befolyástól mentes ellátása követelményének. E határozat indokolása utal a vesztegetés alapos gyanúja alapján megindult büntetőeljárásra,

a büntetőeljárást megelőző 2012. április 30-ai eseményekre, továbbá az indokolásban foglaltak szerint a felperes más kereső tevékenységet nem folytat, ő és a felesége egy nagy alapterületű, újszerű lakóház tulajdonosa, a ház kivitelezése és felszereltsége átlagon felüli színvonalú. A felperes tulajdonjogi viszonyai, kiemelkedő életkörülményei nem állnak arányban keresetével, pénzügyi viszonyaira az eladósodottság jellemző, a vállalt hitelek törlesztőrészlete a keresetéhez képest aránytalanul nagy, a kiemelkedő életszínvonal fenntartása azonban a legális jövedelemből nem lehetséges.

- [5] A felperessel személyes elbeszélgetés során ismertették a Nemzeti Védelmi Szolgálat indokolt határozatát. Ezt követően az állományilletékes parancsnok 2012. június 11-én kelt parancsával a felperes szolgálati viszonyát a Hszt. 53. § c) pontja, 56. § (2) bekezdés b) és ba) pontjai alapján - hivatásos szolgálatra alkalmatlansága, nem felel meg a kifogástalan életvitel követelményeinek - alapján 2012. június 6-ával megszüntette felmentési idő nélkül. Egyidejűleg megszüntetésre került a felperes ellen indult fegyelmi eljárás, valamint a felperesnek a szolgálati beosztásból történő felfüggesztése is.
- [6] A felperes szolgálati panasza elutasítását követően előterjesztett keresetében a felmentő parancs hatályon kívül helyezését, elsődlegesen eredeti beosztásba való visszahelyezését és elmaradt illetménye, valamint juttatásai megfizetését, másodlagosan az elmaradt járandóságai mellett az alperes marasztalását kérte a végkielégítés és 12 havi átlagkeresetnek megfelelő átalány-kártérítés összegében.
- [7] A felperes kifogásolta azt a megállapítást, mely szerint törvénytelen úton jutott azokhoz a vagyontárgyakhoz, amelyek a tulajdonában vannak. Hivatkozása szerint édesapja irányításával - aki kőműves mester - az elmúlt tíz évben lépésről lépésre alakította ki az egzisztenciáját, melynek

szerves része lakókörnyezete. Legális úton jutott az ingatlanhoz, vállalva a 11 millió forint kölcsönfelvételből adódó terheket, előadta továbbá, hogy felesége élsportoló volt, ahol szakmailag és anyagilag egyaránt elismerték. Álláspontja szerint a család havi költségvetése elegendő ahhoz, hogy a rezsi és törlesztő részlet megfizetése ne okozzon gondot, és a maradékból szerényen, de tisztességesen megéljenek.

- [8] A közigazgatási és munkaügyi bíróság ítéletével a felperes keresetét elutasította.
- [9] Az elsőfokú bíróság nem osztotta a felperes álláspontját, mely szerint a környezettanulmány megállapításai ellenőrizhetetlen adatokon alapulnak, mert az a felperes által szolgáltatott, az általa bementett, illetve az NVSZ által a nyilvános és közhiteles nyilvántartásokból beszerzett adatokon alapul. Az elsőfokú bíróság perdöntő jelentőséget tulajdonított annak, hogy a rendelkezésre álló iratok és a lefolytatott bizonyítási eljárás során nem sikerült tisztázni a felperes és felesége tulajdonában álló ingatlan tényleges építési, bekerülési költségét.
- [10] Az elsőfokú bíróság azt állapította meg, hogy a felperes az ingatlan bekerülési költségét nem igazolta, azt bizonylatokkal alátámasztani nem tudta, érvelése szerint amennyiben elfogadásra kerülne, hogy az ingatlan bekerülési költsége a felperes által megjelölt 16 millió forint volt, úgy az önrészre (7 millió forint), a kölcsönre (6 millió forint), illetőleg a felperes által önerőből elvégzett építési munkálatokra figyelemmel sem vezethető le az ingatlan bekerülési költsége.
- [11] A közigazgatási és munkaügyi bíróság vizsgálta a felperes perbeli nyilatkozata alapján a havi rendszeres kiadásait, és arra a következtetésre jutott, hogy a felperes által csatolt kimutatás kiadási oldala alultervezett, illetve a kiadások és

a bevételek nem kerültek teljes körűen alátámasztásra, ezért az indokolásban foglaltak szerint kétséges, hogy a megállapított életszínvonal a felperes által megjelölt jövedelemből megteremthető, fenntartható.

- [12] A felperes fellebbezése folytán eljáró törvényszék ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta, a felperes szolgálati viszonyát megszüntető parancsot hatályon kívül helyezte és kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek elmaradt illetményt, cafeteria juttatást, ruházati utánpótlási ellátmányt és ezen összegeknek a kifizetésig járó törvényes kamatát, valamint 1.196.616 forint végkielégítést és 1.319.200 forint átalány-kártérítést.
- [13] A másodfokú bíróság a jogerős ítélet indokolásában mindenekelőtt arra mutatott rá, hogy a felmentés alapját a beavatkozónak a kifogástalan életvitel ellenőrzésének befejezéséről készült határozata képezte. Az NVSZ ezen határozata azonban nem tünteti fel, hogy a közhelyszerű megállapításait milyen tényekre alapította, mit értett az átlagon felüli életszínvonalon, eladósodottságon, az ingatlan átlagon felüli kivitelezésén. Az NVSZ helyszíni ellenőrzésének megállapításait az összefoglaló jelentés tartalmazza, melynek tartalma nem épül be az NVSZ határozatába. A felmentésről szóló intézkedést azonban az alperesnek nem az összefoglaló jelentésre, hanem az NVSZ hivatkozott határozatára kell alapítani.
- [14] A törvényszék az összefoglaló jelentés tartalmával kapcsolatban hangsúlyozta, hogy azt egy olyan helyszíni vizsgálatra alapította a beavatkozó, ahol a helyszínen a vizsgálattal érintett jelenlétében jegyzőkönyv nem került felvételre, a megállapításokra a vizsgálat alá vont észrevételt nem tehetett, fényképfelvétel a helyszínen látottakról nem készült. Ezért a másodfokú bíróság azt állapította meg, hogy kizárólag az NVSZ határozatából a

felperes kifogásolható életvitelére következtetés nem vonható le. A bizonyítási eljárás anyagából kiemelte, miszerint a felperes és a tanúk egybehangzóan adták elő, hogy az építési munkák jelentős részét a felperes és családja végezte. Ezen tanúvallomásokból megállapítható, hogy a felperes családja által lakott ingatlan bekerülési költsége mely okokból nem egyezik meg a költségvetésben szereplővel. Nem hagyható figyelmen kívül az a körülmény, hogy a perbeli ingatlanra 2004. július 16-án került kiadásra a használatbavételi engedély, mely határozat szerint az építési engedély 2003. február 24-én kelt. Az a körülmény, hogy a felperesnek az építkezéssel kapcsolatos anyag- és munkadíj számlák hiányosan állnak rendelkezésre, egy az ellenőrzés időpontjához képest 8 éve befejezett építkezésnél önmagában nem teszi kétségesse a felperes által megjelölt bekerülési költség megalapozottságát egyéb bizonyíték hiányában.

[15] *A felperes és felesége az ingatlan építéséhez 6 millió forint hitelt vett fel, a felperes a csatolt adásvételi szerződés szerint 6.500.000 forintért értékesített egy ingatlant 2003. február 25-én, míg a felperes felesége egy gépkocsit értékesített 900.000 forint összegben. A vizsgálatot végző NVSZ a jövedelmi viszonyok megállapításánál nem a felperes és feleségének az építkezés idején elért jövedelmét vizsgálta, hanem a jelenlegi jövedelmet. Értékelés nélkül maradt, hogy a felperes felesége élsportolóként a perbeli időszakban kiemelt jövedelemmel rendelkezett, ez indokolta, hogy a felperes ment GYES-re. Az, hogy a felperesnek és családjának megvolt-e a kellő anyagi fedezete az ingatlan felépítéséhez, ahhoz a fedezet rendelkezésre állását, a jövedelmi viszonyokat az építkezés időpontjára visszamenőleg szükséges vizsgálni.*

[16] *ingatlanban lévő berendezések, felszerelési tárgyak átlagon felüli minőségével összefüggésben a törvényszék arra utalt, hogy azt vizsgálni nem tudta, mivel a beavatkozó nem*

rögzítette, hogy milyen típusú műszaki cikkeket, bútorokat lelt fel, nem nyilatkoztatta a felperest ezek beszerzésének idejére, értékére, így a ház luxus belső kialakítására, átlagon felüli színvonalára következtetés nem vonható le.

- [17] A felperes és családja a vizsgálat időpontjában egy 12 éves gépkocsival rendelkezett, a felperes és felesége jövedelmét figyelembe véve nem volt megállapítható, hogy a felperes által rögzített kiadások alultervezettek.
- [18] A jogellenesség jogkövetkezményei vonatkozásában a másodfokú bíróság a felperes eredeti beosztásba való visszahelyezésére vonatkozó kereseti kérelmét nem találta alaposnak. E körben azt értékelte, hogy a felperessel szemben büntetőeljárás indult és vele szemben bűncselekmény elkövetésének alapos gyanúja merült fel, ezért jogi álláspontja szerint attól függetlenül, hogy a nyomozati eljárás időközben bűncselekmény hiányában megszüntetésre került, nem várható el az alperestől, hogy a felperest eredeti beosztásában foglalkoztassa tovább.
- [19] A jogerős ítélet ellen az alperes és a beavatkozó nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, melyben annak hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérték. Az alperes másodlagosan az átalány-kártérítés összegének megállapítását kifogásolta és arra hivatkozott, hogy jogellenes felmentés megállapítása esetén is csak minimális két havi mértékben lehet arányos annak összege.
- [20] Az alperes sérelmezte, hogy a másodfokú bíróság az ítéletében a beavatkozó által a környezettanulmány során tett megállapításokat közhelyszerűnek minősítette. Az eladósodottság fogalmának értelmezése is nyilvánvaló, hiszen az magas összegű, a havi rendszeres jövedelmet és az önrész mértékét jelentősen meghaladó hitelt jelent. Ezek a megállapítások pedig objektív tényeken nyugszanak, melyekről a beavatkozó tételesen meggyőződött.
- [21] Az alperes arra is hivatkozott, hogy a kifogástalan életvitel

ellenőrzés és a megbízhatósági vizsgálat részletes szabályainak megállapításáról szóló 293/2010.(XII.22.) Korm. rendelet nem határozza meg a környezettanulmány készítésének eljárási rendjét, adminisztrációs szabályait, így a másodfokú bíróság jogszabálysértően minősítette jogellenesnek a beavatkozási kifogásolható életvitelt megállapító határozatot azzal, hogy a környezettanulmány során nem készült jegyzőkönyv, fényképfelvétel, nem tehetett a felperes észrevételt arra, hiszen nincs a fentieket előíró jogszabályi rendelkezés, amit a beavatkozó megsérthetett volna.

- [22] Az alperes hangsúlyozta, hogy a felperes tisztázatlan anyagi helyzetét kellett a perben bizonyítani, és ezt az előbbiek szerint meg is tette, az elsőfokú bíróság az ellenbizonyítás lehetőségét biztosította a felperesnek, vagyis tisztázhatta volna anyagi helyzetét, azonban ahogyan azt az elsőfokú bíróság helyesen megállapította, az sikerre nem vezetett, a felperes lényeges kérdésekben ellentmondó nyilatkozatokat tett.
- [23] Az alperes szerint az elsőfokú bíróság mindenre kiterjedő részletes bizonyítási eljárása során a felperes bevételei, jövedelme és a kiadásai elemzésével, a bizonyítékok helyes mérlegelésével megalapozottan jutott a levont következtetésre, míg a másodfokú bíróság iratellenes, jogszabálysértő és nem indokolt megállapításokat tett.
- [24] A beavatkozó felülvizsgálati kérelmében azzal érvelt, hogy az NVSZ határozata összefoglaló módon tartalmazza az életvitel ellenőrzés során beszerzett adatok alapján született döntést. Az átlagon felüli életszínvonalon az NVSZ azt értette, amit az általános, köznapi értelmezés során érteni kell.
- [25] A felperes csatlakozó felülvizsgálati kérelmet és felülvizsgálati ellenkérelmet terjesztett elő. A felperes a csatlakozó felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítéletnek - az elsődleges fellebbezési kérelmének figyelembevételével - az

eredeti beosztásba való visszahelyezését elutasító részének „megváltoztatását”, ezzel együtt eredeti beosztásba való visszahelyezését kérte. Ezt meghaladóan ellenkérelme a jogerős ítélet hatályában való fenntartására irányult.

- [26] A felperes érvelése szerint a vele szemben indult büntetőeljárást megszüntették, így egyértelműen megállapítható, hogy nem követte el a terhére rótt bűncselekményt, hiszen a büntetőjogi felelősségét nem állapították meg a kérdéses ügyben. A felperes azt is hangsúlyozta, hogy a nyomozást megszüntető határozattal szemben egyetlenegy érintett sem élt jogorvoslattal, ami azt jelzi, hogy a feljelentő rendvédelmi szervek is elfogadták az abban foglalt megállapításokat. A perbeli eljárás során mindvégig kifejtették azt az álláspontot, mely szerint a munkáltató a szolgálati viszony mindenáron való megszüntetése végett – függetlenül attól, hogy a törvényi rendelkezések alapján a feltételrendszer adott volt – mintegy kiegészítő megoldásként választotta az életvitel ellenőrzés jogintézményét. Az adott helyzetben ezzel lehetett megkerülni azt az alkotmányos gátat, amelyet az ártatlanság vélelme állít fel. Ezen túlmenően az eljáró bíróságok döntése sérti Magyarország Alaptörvénye XXVIII. Cikk (2) bekezdésében rögzített alapjogokat is.
- [27] Az alperes és a beavatkozó a csatlakozó felülvizsgálati kérelem elutasítását kérték.
- [28] A felperes csatlakozó felülvizsgálati kérelme megalapozott, míg az alperes és a beavatkozó felülvizsgálati kérelme nem alapos.
- [29] A Hszt. 56. § (8) bekezdése szerint a munkáltatói jogkört gyakorló előljáró a felmentést köteles megindokolni. Ebből világosan ki kell tűnnie, hogy a felmentés indoka valós és okszerű. Az indok valóságát és okszerűségét a munkaügyi perekben a munkáltatónak kell bizonyítania.

- [30] A felperes felmentésére a Hszt. 56. § (2) bekezdés b), ba) pontja alapján került sor, mely szerint hivatásos szolgálatra alkalmatlanná vált, mert nem felel meg a kifogástalan életvitel követelményének. Minthogy a felmentő irat további indokolást nem tartalmaz, a perben az alperes érdekében állt azon határozat indokolásának valóságát és okszerűségét bizonyítani, amely alapján megállapításra került, hogy a hivatásos állomány tagjával szemben a felmentés kötelező esete áll fenn. Ebből következően a perben a felmentés jogszerűsége kérdésében a 293/2010.(XII.22.) Korm. rendelet 9. § (1) bekezdés b) pontjában előírt határozatba foglalt indokok alapján kellett állást foglalni. A jogerős ítélet helytálló érvelést tartalmaz arról, hogy a bíróságnak az eljárásban az NVSZ határozatát kell értékelni, amely nem azonos a helyszíni ellenőrzés megállapításait tartalmazó összefoglaló jelentéssel. Az összefoglaló jelentést a perbeli rendelkezésre álló valamennyi bizonyíték Pp. 206. § (1) bekezdése szerinti mérlegelésével kellett értékelni.
- [31] Nem jogszabálysértő a jogerős ítélet megállapítása, mely szerint az NVSZ határozatából a felperes kifogásolható életvitelére megalapozott következtetés nem vonható le, a felperes által megjelölt jövedelmi viszonyok, valamint a felsorolt és igazolt kiadások között feltűnő aránytalanság nem állapítható meg, a rendelkezésre álló adatok alapján az sem állapítható meg, hogy a felperes jövedelmi és vagyoni viszonyai tisztázatlanok.
- [32] A Hszt. 37/B. § (2) bekezdés c) pontja értelmében a hivatásos állomány tagjának életvitele nem kifogástalan, ha nem felel meg - különös tekintettel a szolgálaton kívüli magatartására, családi és lakókörnyezeti kapcsolataira, anyagi, jövedelmi viszonyaira, valamint a bűncselekményt elkövető vagy azzal gyanúsítható személyekkel fenntartott kapcsolatára - a szolgálat törvényes, befolyástól mentes ellátása

követelményének.

- [33] A felperes kifogásolható életvitele „különös tekintettel” anyagi, jövedelmi viszonyaira tekintettel került megállapításra, melyet az NVSZ határozatának az indokolása összefüggésbe hozta a 2012. április 30-án történetekkel, a vesztegetés alapos gyanúja miatt felperessel szemben megindult büntetőeljárással. Értékelésre az került, hogy a felperes büntetőeljárás hatálya alatt áll, alacsony beosztással és fizetési fokozattal rendelkezik, és kiemelkedő anyagi körülmények között él (nagy alapterületű, újszerű lakóház tulajdonosa, amely ház kivitelezése és felszereltsége átlagon felüli színvonalú), amelyek alapján „törvénytelen és jogellenes vagyongyarapodás” került megállapításra. Erre tekintettel a perben nem lehetett perdöntő jelentősége annak, hogy az ellenőrzés időpontjához képest közel tíz évvel korábbi építkezés költsége bizonylatokkal alátámasztható volt-e, mert a bizonyíték hiányából több év elteltét követően törvénytelen és jogellenes vagyongyarapodás nem állapítható meg. A kivitelezés és a felszereltség színvonalára pedig a rendelkezésre álló adatok alapján kétséget kizáró bizonyossággal következtetés nem volt levonható. Ezért az alperes és a beavatkozó megalapozatlanul érvelt azzal, hogy az irányadó Kormányrendelet nem határozza meg a környezettanulmány készítésének eljárási rendjét, mert ez a körülmény a perbeli bizonyítási teher szabályát nem érinti.
- [34] A másodfokú bíróság jogi álláspontja helyes, mely szerint az indokolt határozatban, kellő részletességgel, alapossággal, a tényszerű adatok megjelölésével kell arra rámutatni, hogy a hivatásos állomány tagjának jövedelmi viszonyai és a kialakított életszínvonal milyen indokkal tekinthető kifogásolhatónak, az mely tekintetben nem áll arányban a megszerzett jövedelmével.
- [35] Tévedett a közigazgatási és munkaügyi bíróság, amikor az

által megfogalmazott feltételezést, mely szerint „kétséges, hogy a megállapított életszínvonal a felperes által megjelölt jövedelemből megteremthető, fenntartható” – a bizonyítási teher szabályát megfordítva – a felperes terhére értékelte. A „törvénytelen és jogellenes” felperesi „vagyongyarapodást” a perben az alperesnek ítéleti bizonyossággal kellett igazolnia, melyre a jogerős ítélet által levezettek szerint nem került sor [Pp. 164. § (1) bekezdés, Pp. 206. § (1) bekezdés].

- [36] Az alperes és a beavatkozó a felülvizsgálati kérelmében lényegében a másodfokú bíróságnak ezt a mérlegelését vitatta, ugyanakkor a jogszabálysértés és a megsértett jogszabályhely megjelölésére a Pp. 272. § (2) bekezdésében előírtaknak megfelelően nem került sor.
- [37] A Hszt. 197. § (3) bekezdése szerint a jogviszony megszüntetéséről szóló határozat hatályon kívül helyezése esetén az állomány tagját eredeti beosztásba vissza kell helyezni, kivéve, ha a fegyveres szerv kérelmezi ezen intézkedések mellőzését, és a bíróság azt állapítja meg, hogy továbbfoglalkoztatása a fegyveres szervtől nem várható el.
- [38] A másodfokú bíróság jogi álláspontja szerint, mivel a felperessel szemben bűncselekmény elkövetésének alapos gyanúja merült fel – a gyanúsításban szereplő bűncselekmény tárgyi súlyára tekintettel – az alperestől nem várható el, hogy az a felperest eredeti beosztásban foglalkoztassa tovább, függetlenül attól, hogy a büntetőeljárást időközben bűncselekmény hiányában megszüntetették.
- [39] A másodfokú bíróság a visszahelyezés mellőzése körében kizárólag a felperessel szemben megindított és bűncselekmény hiányában megszüntetett büntetőeljárást értékelte. Büntetőjogi felelősség megállapításának hiányában és az eljárás jogerős megszüntetése mellett azonban a gyanúsítás szerinti bűncselekmény tárgyi súlyának értékelése a felperes helytálló érvelése szerint sérti Magyarország Alaptörvényének XXVIII.

Cikk (2) bekezdésében rögzített alapjogát.

- [40] *Mivel a felperes szolgálati viszonyát az alperes jogellenesen szüntette meg, olyan helyzetbe kell hozni, mint ha a szolgálati viszonya meg sem szűnt volna.*
- [41] *Mindezekre tekintettel a Kúria a jogerős ítéletnek az alperest végkielégítés és átalány-kártérítés összegében marasztaló rendelkezését a Pp. 275. § (4) bekezdése alapján hatályon kívül helyezte, és a Hszt. 197. § (4) és (6) bekezdésének alkalmazása helyett - a felperes megalapozott csatlakozó felülvizsgálati kérelme folytán - a Hszt. 197.§ (3) bekezdésének alkalmazására került sor.*

(Kúria, Mfv.II.10.200/2015.)